

Lukio- ja yleissivistävä aikuiskoulutus

I. Kuvaus toiminnasta

Turun suomenkielisessä lukio- ja yleissivistävässä aikuiskoulutuksessa on viisi päivälukiota ja iltalukio sekä Turun suomenkielinen työväenopisto. Opiskelijoita suomenkielisissä päivälukioissa on noin 3300. Lukiokoulutuksessa toimivat jokaisen lukion yleislinjojen lisäksi seuraavat valtakunnallisen erityistehtävän saaneet linjat: Urheilulukio (Kerttulin lukio), ICT-linja (Kerttuli) luonnontiedelinja (TSYK), musiikki (Puolalanmäki) sekä taideviestintä (Klassillinen lukio). Tämän lisäksi toimii kaupungin omalla tuella merilukio (TSYK). Iltalukion ja Turun suomenkielisen työväenopiston toiminta on vireää ja kursseille osallistumisissa on saavuttu koronaa edeltänyt tilanne ja jopa ylitetty se. Turun iltalukiossa opiskelee tutkintotavoitteisesti n. 350 opiskelijaa vuosittain. Yksittäisten oppiaineiden opiskelijoita on kesälukiotoiminta mukaan luettuna vuositasolla yli 2 000. Työväenopistossa järjestettiin lv 2022-2023 yli 24 000 tuntia opetusta.

Turun kaupungin lukiokoulutus on valtakunnallisesti kehittämässä lukiokoulutusta ja erityisesti yhteistyössä Espoon, Helsingin, Jyväskylän, Oulun, Tampereen ja Vantaan kaupunkien kanssa. Lisäksi olemme mukana valtakunnallisissa hankkeissa ja teemme alueellista yhteistyötä TSO:n lukiojoaksen kautta. Yleissivistävä aikuiskoulutus niin Iltalukion kuin työväenopiston osalta ovat keskeisiä vaikuttajia omissa verkostoissaan valtakunnallisesti ja alueellisesti. Turun iltalukio vastaa alueellisen verkko-opetuksen koordinoimisesta ja kehittämisestä Turun seudun toisen asteen etäenkaan puitteissa.

Lukiokoulutuksen tehtävänä on tuottaa korkeatasoista koulutusta, mikä antaa kaikille opiskelijoille tasa-arvoisen mahdollisuuden jatko-opintoihin. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Koulutusta alle 18-vuotiaalle opiskelijalle suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Lukiossa otetaan säädösten mukaisesti huomioon opiskelijan opiskeluun liittyvät yksilölliset tarpeet. Opetuksessa kehitetään uusimpia pedagogisia menetelmiä, ja lukiokoulutus on laadullisesti valtakunnallista huippua.

Turun iltalukio tarjoaa aikuisten lukiokoulutusta niin tutkintotavoitteisena kuin harrastusluonteisenakin. TUVA-koulutusta järjestetään erityisesti lukioon hakeutuville nuorille. Turun iltalukio antaa aikuisten perusopetusta, TUVA-koulutusta ja vankilaopetusta Turun vankilalle. Turun iltalukion laaja opintotarjonta on Turun kaupungin päivälukioiden opiskelijoiden käytettävissä maksutta. Opetusta annetaan luokkaopetuksena, verkossa ja hybridimuotoisesti.

Turun suomenkielisessä työväenopistossa toteutetaan vapaan sivistystyön koulutusta, jonka tavoitteena on tukea elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta opiskelijoiden aktiivista kansalaisuutta, parempaa elämän hallintaa, itsensä monipuolista kehittämistä ja yhteisöllisyyttä, sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista yhteiskunnassa. Työväenopiston rahoitusmuodot ovat valtionosuus, valtionavustus, hankerahoitus ja opiskelijoiden omarahoitusosuudet. Työväenopiston toiminnassa otetaan erityisesti huomioon elinikäinen oppiminen, tarjoamalla monipuolisia ja monialaisia kursseja sekä syrjäytymisvaarassa olevien aktivointi ja maahanmuuttajien suomen kielen ja opiskelutaitojen vahvistaminen. Maahanmuuttajien täysipäiväistä koulutusta on lisätty kaksinkertaiseksi aikaisempiin vuosiin verrattuna.

II. Toimintaympäristön muutos

Lukiokoulutukseen on kohdistunut useita isoja muutoksia viime vuosina. Uudistuksista keskeisinä mainittakoon oppivelvollisuusiän pidentäminen ja uuden opetussuunnitelman käyttöönotto elokuussa 2021. Nyt on näiden uudistusten välitilinpäätöksen sekä jatkokehittämisen aika. Tähän liittyen Turun lukiokoulutus on mukana useissa valtakunnallisissa hankkeissa mm. lukiokoulutuksen laadun ja saavutettavuuden kehittämiseksi sekä laatuksiteereiden muodostamiseksi. Kehittämisen kohteena on edelleen pedagogisten menetelmien kehittäminen lukioiden välisellä yhteistyöllä ja yhteistyöllä korkeakoulujen kanssa. Kyse on täten edellä mainittujen uudistusten nivomisesta kiinteäksi osaksi lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja tehtyjen muutosten arviointi ja jatkokehittäminen. Oman lisämausteensa toimintaympäristön muutoksena tuo tekoälyn vahva läpimurto ja sen nivominen osaksi opetustyötä ja lukiolaisten osaamista. Turun lukiokoulutuksessa pilotoidaan DigiOne-alustaa lukuvuoden 2024–2025 alusta alkaen Turun klassillisessa ja Puolalanmäen lukioissa. Myös Turun iltalukiossa opiskelee oppivelvollisia, jolle tarjotaan maksuttoman oppimateriaalin lisäksi täysimääräiset opintososiaaliset edut. Alle 18-vuotiaat voivat siirtyä aikuislukioon vain erityisestä, tavallisimmin terveydellistä syistä. Tällaisten opiskelijoiden määrä on ollut viime vuosina vakaassa kasvussa. Turun iltalukio pyrkii helpottamaan myös muiden kuin oppivelvollisten mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen, niin tutkintotavoitteiseen kuin harrastusluonteiseen, kiinnittämällä huomiota kohtuullisiin opintomaksuihin ja lainaamalla oppimateriaalia opintojen ajaksi.

Toimintaympäristöön kohdentuu muutoksia jatkossakin. Uusi hallitusohjelma linjaa toisen asteen koulutukseen liittyen lukiokoulutuksen osalta mm. seuraavia asioita ja näihin muutoksiin on ryhdyttävä valmistautumaan ja varautumaan Turun kaupungin lukiokoulutuksessa:

- lukiokoulutuksen rahoitusmallin uudistamisen vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia
- mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen

- luodaan lukiodiplomeille valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla
- säädetään lukiolaisen oikeudesta tukiopetukseen ja selvitetään sekä
- arvioidaan mahdollisuutta lisätä liikunnanopetusta viikoittaiseksi koko lukiokoulutuksen ajan.

Hallitusohjelman lisäksi, toimintaympäristöön tulee keskeisesti vaikuttamaan korkeakoulujen todistusvalinnan kehittäminen ja uusien pisteytysmallien käyttöönotto kevään 2026 yhteishaun yhteydessä. Tämä muutos tulee koskemaan erityisesti lukio-opintonsa tänä syksynä 2023 aloittavia nuoria. On huomattava, että todistusvalinnan kehittämiseen liittyy paitsi uusi pisteytysmalli, myös valintakokeiden aikataulun ja sisältöjen uudistaminen.

Yleissivistävän aikuiskoulutuksen osalta voidaan Turun suomenkielisen työväenopiston ja Turun Iitalukion osalta todeta seuraavaa. Työväenopiston toiminnassa korostuu kansalaisten elinikäinen oppiminen, maahanmuuttajien suomen kielen ja opiskelutaitojen vahvistaminen sekä syrjäytymisvaarassa olevien aktivointi. Työväenopisto kehittää entistä monipuolisempaa ja saman aineen sisällä monitasoisempaa kurssitarjontaa ja vastaa tehokkaammin syrjäytymisvaarassa olevien aktivointiin ja maahanmuuttajien perusopiskelutaitojen vahvistamiseen tarjontaan lisätyillä päiväkursseilla. Opiston kurssien pidetään eri puolilla Turku, jotta myös lähiöissä voidaan opiskella. Turun iltalukio kehittää toimintaansa yhteistyössä Turun kaupungin päivälukioiden kanssa sekä osallistumalla aktiivisesti Aikuislukioliitto ry:n toimintaan. Opettajat toimivat Aikuislukioiden opettajat ry:ssä ja rehtori Aikuislukioiden rehtorit ry:ssä. Alueellisesta verkko-opetusta kehitetään Turun seudun toisen asteen etärenkaan puitteissa ja myös Länsi-Suomen läänin reaali- ja lukioyhteistyössä. Kehittämistyön ajankohtaisina teemoina ovat erityisopetus ja opinto-ohjaus verkossa sekä hybridiopetus. Alkaneena lukuvuotena on tarkoitus vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä, syyslukukaudella Viron aikuislukioiden ja kevätlukukaudella Ruotsin aikuislukioita vastaavien toimijoiden kanssa.

III. Kehittämissuunnitelma

Oppijaa koskeva kehittäminen

Päivälukiot

- Lukiokoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen ja lisätilan hankkiminen tätä tarkoitusta varten
- Toisen asteen Tuen strategian käyttöönotto ja oppimisen tuen kehittäminen mm. lisäämällä erityisopettaja- ja opinto-ohjaajaresurssia lukioissa

Yleissivistävä aikuiskoulutus

Iltalukio

- Iltalukio tehostaa oppivelvollisuusopiskelijoiden opintopolun rakentamista.
- Iltalukiossa lähiopetuksen volyymin vahvistaminen koronapandemian jälkeen.
- Iltalukion oppimisen tuen kehittäminen ja päivälukiosta iltalukioon siirtymisen sujuvoittaminen.
- Iltalukion opiskeluhuollollisen resurssin turvaaminen

Työväenopisto

- Työväenopiston osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Työväenopiston opintopistekurssien lisääminen kurssitarjontaan
- Työväenopiston suomi toisena kielenä opetuksen kehittäminen
- Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön toteuttaminen

Opetus- ja ohjaushenkilöstöä koskeva kehittäminen

Päivälukiot

- Toisen asteen Tuen strategian käyttöönotto ja oppimisen tuen kehittäminen

Yleissivistävä aikuiskoulutus

Iltalukio

- Iltalukion oppimisen tuen kehittäminen

Työväenopisto

- Työväenopiston osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön toteuttaminen

Palveluiden järjestämistä koskeva kehittäminen

Lukiokoulutus

- Päivälukioiden pakollisten opintojaksojen ryhmäkokojen pienentäminen 25 opiskelijaan.
- Monimuoto-opetuksen kehittäminen verkko-opetukseen panostamalla
- Mahdollisen englanninkieliseen ylioppilastutkintoon käyttöönottoon ja englanninkielisen opetukseen valmistautuminen
- Vieraiden kielten opiskelun lisääminen
- Alueellisen yhteistyön kehittäminen

- Korkeakouluysteistyön uudelleenorganisointi Tampereen mallin suuntaiseksi
- DigiOnen pilotointi sekä käyttöönottoon valmistautuminen
- Laadukas ja saavutettava Turun lukiokoulutus -hankkeen läpivienti
  - Laadunhallinnan kokonaisuuden rakentaminen
  - Tiedolla johtamisen mallin kehittäminen
  - Toimintakulttuurin uudistaminen

Yleissivistävä aikuiskoulutus

Iltalukio

- Lähiopetuksen volyymin vahvistaminen koronapandemian jälkeen

Työväenopisto

- Työväenopiston hallinnon vahvistaminen

IV. Yhteisvaikuttava ja poikkialainen toiminta

Uuden Turku toiminta- ja johtamismallin (Dnro 791–2023) keskiössä on poikkialainen ja yhteisvaikuttava toiminta. Toimintamallia toteuttamaan on alkuvuonna 2023 perustettu uudet monialaiset johtoryhmät (hyvinvointi, elinvoima, kaupunkiympäristö, integraatio).

Uuden Turun toimintamallin poikkialaisia pilotteja ovat lasten ja nuorten palvelukokonaisuus sekä teemoina segregaaation ehkäisy, työllisyyden ja kotoutumisen uudistaminen sekä koulujen pihojen yhteistoiminnallinen uudistaminen. Myös elinvoiman poikkialainen palvelukokonaisuus tulee voimaan 2023 ja tulee huomioida vuoden 2024 suunnittelussa.

Turun lukio- ja yleissivistävän aikuiskoulutuksen palvelualueella toteutetaan seuraavia Uuden Turun toimintamalleja:

- Segregaaation ehkäisemiseksi:
  - Pyritään pakollisten opintojaksojen ryhmäkoot rajaamaan 25 opiskelijaan. Jotta nuori tulisi nähdyksi paremmin ja opettajalla olisi riittävästi aikaa nuorelle, pienemmät ryhmäkoot ovat välttämättömiä.
  - Englanninkielisen ylioppilastutkinnon aloittaminen, mikäli lainsäädäntö muuttuu uuden hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ja englanninkielinen ylioppilastutkinto tulee mahdolliseksi.
- Oppilaitosten piha-alueiden suunnittelu ja toteuttaminen opiskelijoita kuullen, jotta ne aktivoivat opiskelijoita liikkumaan.

V. Tunnusluvut

Tunnus-luku	Tunnus-luvun mitta-yksikkö	Lähde	Toteutuma 2020	Toteutuma 2021	Toteutuma 2022	Toteuma 2023	Ennuste 2024
Lukiokou-lutuksen oppilas-määrät 20.9. (ilman kv-lukiota)	lkm	Lukiokoulutus: Kaupungin päivälukiot yhteensä + iltalukion opiskelijat	3 898	3 812	3 820	3 928	3 933
Lukiokou-lutuksen oppilas-määrät 20.9. (ilman iltalukiota)	lkm	Lukiokoulutus: Kaupungin päivälukiot yhteensä	3 616	3 553	3 575	3 701	3 730
Turku-laisten 16-18 -vuotiaiden määrä	lkm	-	4 907	4 878	5 216	5 061	5 253
suomen-kielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	lkm	Turun kaupungin väestöennusteet 2020-2051	3 857	3 811	4 010	3 910	4 010
ruotsin-kielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	lkm	Turun kaupungin väestöennusteet 2020-2051	279	276	304	283	313
muun-kielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12.) *	lkm	Turun kaupungin väestöennusteet 2020-2051	771	791	902	868	930

Lukiokou- lutuksen oppilas- määrät 20.9. (ml. kv-lukio)	lkm	-	3 898	3 879	3 879	3 995	4 000

VI. Toimenpiteet

Toimenpide	Vastuhenkilö	Tavoite 2024
Tuen strategian käyttöönotto ja sen mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen ja kouluttaminen.	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Toimintakulttuurin yhtenäistäminen ja henkilöstön kouluttaminen, arviointi.
Alueellisen yhteistyön kehittäminen	Palvelualuejohtaja; rehtorit	TSO:n lukiojaoksen toimintakulttuurin kehittäminen
Verkko-opetuksen kehittäminen ja monipuolistaminen	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Päivitetään olemassaolevaa Etärenkaan opetustarjontaa, joka se palvelisi vieläkin paremmin opiskelijoita. Pohjana esimerkiksi Tampereen malli verkko-opetuksesta.
Valmistautuminen englanninkielisen lukiokoulutuksen aloittamiseen	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Ryhdytään valmistautumaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon toteuttamiseen Turussa. Mihin lukioon ko. linja tulisi ja milloin aloitus.
Päivälukioiden pakollisten opintojaksojen ryhmäkokojen pienentäminen 25 opiskelijaan.	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnin sekä oppimisen edistämiseksi, pienennetään ryhmäkokoja pakollisissa opintojaksoissa.
Korkeakoulu yhteistyön kehittäminen	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Korkeakoulu yhteistyön kehittäminen Tampereen yliopiston mallin mukaiseksi niin yliopistojen kuin ammattikorkeakoulun kanssa.
Iltalukio tehostaa oppivelvollisten opintopolkujen rakentamista, oppimisen tukemista ja opiskeluhuollon kohdentamista	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Iltalukio panostaa oppivelvollisten koulutukseen ja palveluihin.
Työväenopisto jatkaa osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittämistä, lisää opintopistekurssit kurssitarjottimeen ja panostaa suomi toisena kielenä opetukseen.	Palvelualuejohtaja; rehtorit	Työväenopisto jatkaa osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen kehittämistä, lisää opintopistekurssit kurssitarjottimeen ja panostaa suomi toisena kielenä opetukseen.

VII. Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tunnusluvun mittayksikkö	Toteutuma 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024
Opiskelijavirtauma, päivälukiot	lkm	3 300	3 300	3 300
Opiskelijavirtauma, iltalukion tutkintoon johtava koulutus	lkm	510	450	450
Opiskelijavirtauma, Tsuto	lkm	15 000	15 000	15 000
Opetustunnit/Tsuto	lkm	19 000	19 000	20 000
Päivälukiot kokonaiskustannus (€/opiskelija)	lkm	6 230	6 500	6 800
Päivälukiot opetukseen (€ / opiskelija)	lkm	4 223	4 350	4 450
Iltalukio kokonaiskustannus (€ / opiskelija)	lkm	4 000	5 000	5 550
Iltalukio opetukseen (€ / opiskelija)	lkm	3 050	4 000	5 070
Ylioppilaskirjoitusten arvosanojen keskiarvo		4.85	4.80	4.80

VIII. Henkilöstöstrategian toimenpiteet

Tavoite	Toimenpide	Vastuhenkilö
Henkilöstön osaaminen vastaa muuttuvia tarpeita ja mahdollistaa mielekkään urapolun	Henkilöstölle järjestetään täydennyskoulutusta, joka tulee asetettuja tavoitteita, uudistumista sekä työhyvinvointia.	Palvelualuejohtaja